ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN MISCHO

της 25ης Οκτωβρίου 2001 [1]

I — Εισαγωγή

A — Ιστορικό της διαφοράς

1. Κατόπιν ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στον τομέα του πολυπροπυλενίου στις 13 και 14 Οκτωβρίου 1983 βάσει του άρθρου 14 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης [2], η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άνοιξε φάκελο όσον αφορά το χλωριούχο πολυβινύλιο (στο εξής: PVC)· διενήργησε τότε διαφόρους ελέγχους στα γραφεία των εμπλεκομένων επιχειρήσεων και τους ζήτησε επανειλημμένως πληροφορίες.

2. Στις 24 Μαρτίου 1988, η Επιτροπή κίνησε αυτεπαγγέλτως, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, διαδικασία κατά δεκατεσσάρων παραγωγών PVC. Στις 5 Απριλίου 1988, απηύθυνε σε κάθε μία από τις επιχειρήσεις αυτές την ανακοίνωση των αιτιάσεων που προβλέπεται από το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 [3]. Όλες οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθυνόταν η ανακοίνωση των αιτιάσεων υπέβαλαν παρατηρήσεις τον Ιούνιο του 1988. Με εξαίρεση τη Shell International Chemical Company Ltd, η οποία δεν υπέβαλε σχετικό αίτημα, ανέπτυξαν προφορικά τις απόψεις τους στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου 1988.

3. Την 1η Δεκεμβρίου 1988, η συμβουλευτική επιτροπή για τις συμπράξεις και τις δεσπόζουσες θέσεις (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή) διατύπωσε τη γνώμη της επί του προσχεδίου αποφάσεως της Επιτροπής.

4. Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 89/190/ΕΟΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.865, PVC) [4] (στο εξής: απόφαση PVC I). Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή επέβαλε κυρώσεις, λόγω παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17.

3 — ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37.

4 — ΕΕ 1989, L 74, σ. 1.

Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ), στους εξής παραγωγούς PVC: Atochem SA, BASF AG, DSM NV, Enichem SpA, Hoechst AG (στο εξής: Hoechst), Hüls AG, Imperial Chemical Industries plc (στο εξής: ICI), Limburgse Vinyl Maatschappij NV, Montedison SpA, Norsk Hydro AS, Société artésienne de vinyl SA, Shell International Chemical Company Ltd, Solvay et Cie (στο εξής: Solvay) και Wacker-Chemie GmbH.

5. Όλες αυτές οι επιχειρήσεις, πλην της Solvay, προσέφυγαν κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή και ζήτησαν την ακύρωσή της.

6. Με διάταξη της 19ης Ιουνίου 1990, Norsk Hydro κατά Επιτροπής [5], το Πρωτοδικείο έκρινε απαράδεκτη την προσφυγή της επιχειρήσεως αυτής.

7. Προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των λοιπών υποθέσεων.

8. Με απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1992, BASF κ.λπ. κατά Επιτροπής [6], το Πρωτοδικείο κήρυξε ανυπόστατη την απόφαση PVC I.

9. Κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως της Επιτροπής, το Δικαστήριο, με απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ. [7], αναίρεσε την απόφαση του Πρωτοδικείου και ακύρωσε την απόφαση PVC I.

10. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής του Δικαστηρίου, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 27 Ιουλίου 1994, νέα απόφαση κατά των παραγωγών τους οποίους αφορούσε η απόφαση PVC I, εξαιρουμένων, ωστόσο, των Solvay και Norsk Hydro AS [απόφαση 94/599/ΕΚ της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/31.865 — PVC) (ΕΕ L 239, σ. 14, στο εξής: απόφαση PVC II)]. Με την απόφαση αυτή επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις-αποδέκτες της αποφάσεως πρόστιμα του ίδιου ύψους με εκείνα που τους είχαν επιβληθεί με την απόφαση PVC I.

11. Η απόφαση PVC II περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«*Άρθρο 1*

Οι επιχειρήσεις BASF AG, DSM NV, Elf Atochem SA, Enichem SpA, Hoechst AG, Hüls AG, Imperial Chemical Industries plc, Limburgse Vinyl Maasschappij NV,

5 — T-106/89, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή.

6 — T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 και T-104/89, Συλλογή 1992, σ. II-315.

7 — C-137/92 P, Συλλογή 1994, σ. I-2555.

Montedison SpA, Société artésienne de vinyle SA, Shell International Chemical [Company] Ltd και Wacker Chemie GmbH παρέβησαν το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ συμμετέχοντας [μαζί με τη Norsk Hydro (...) και τη Solvay (...)] για τις περιόδους που προσδιορίζονται στην παρούσα απόφαση σε συμφωνία ή/και εναρμονισμένη πρακτική που ανάγεται στον Αύγουστο του 1980 περίπου και σύμφωνα με την οποία οι παραγωγοί που προμηθεύουν PVC στην Κοινότητα έλαβαν μέρος σε τακτικές συναντήσεις για να καθορίσουν τιμές-στόχους και ποσοστώσεις-στόχους, να σχεδιάσουν συντονισμένες πρωτοβουλίες για την αύξηση των τιμών και να ελέγξουν τη λειτουργία αυτών των συμπαιγνιών διακανονισμών.

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, οι οποίες συνεχίζουν να δρουν στον τομέα του PVC στην Κοινότητα (πλην των Norsk Hydro και Solvay προς τις οποίες υφίσταται ήδη έγκυρη διαταγή παύσης της παράβασης), παύουν αμέσως τις εν λόγω παραβάσεις (αν δεν το έχουν ήδη πράξει) και απέχουν στο εξής, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους στον τομέα του PVC, από κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που ενδέχεται να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών σε θέματα που καλύπτονται, συνήθως, από το επαγγελματικό απόρρητο, με τις οποίες οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα σχετικά με την παραγωγή, τις παραδόσεις, τις ποσότητες αποθεμάτων, τις τιμές πωλήσεων, το κόστος ή τα επενδυτικά σχέδια άλλων μεμονωμένων παραγωγών, ή με τις οποίες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν την εκτέλεση κάθε ρητής ή σιωπηρής συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής που αφορά τις τιμές ή την κατανομή των αγορών στην Κοινότητα. Κάθε σύστημα για την ανταλλαγή γενικών πληροφοριών στο οποίο συμμετέχουν οι παραγωγοί σχετικά με τον τομέα PVC πρέπει να λειτουργεί με τρόπο ώστε να αποκλείεται κάθε πληροφορία από την οποία να μπορεί να διαπιστωθεί η συμπεριφορά μεμονωμένων παραγωγών, ειδικότερα δε οι επιχειρήσεις απέχουν από την ανταλλαγή μεταξύ τους κάθε πρόσθετης πληροφορίας που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ανταγωνισμό και δεν καλύπτεται από τέτοιο σύστημα.

Άρθρο 3

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβάλλονται στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση, όσον αφορά την παράβαση που διαπιστώνεται στο άρθρο 1:

i) BASF AG: πρόστιμο 1 500 000 ECU,

ii) DSM NV: πρόστιμο 600 000 ECU,

iii) Elf Atochem SA: πρόστιμο 3 200 000 ECU,

iv) Enichem SpA: πρόστιμο 2 500 000 ECU,

v) Hoechst AG: πρόστιμο 1 500 000 ECU,

vi) Hüls AG: πρόστιμο 2 200 000 ECU,

vii) Imperial Chemical Industries plc: πρόστιμο 2 500 000 ECU,

viii) Limburgse Vinyl Maatschappij NV: πρόστιμο 750 000 ECU,

ix) Montedison SpA: πρόστιμο 1 750 000 ECU,

x) Société artésienne de vinyl SA: πρόστιμο 400 000 ECU,

xi) Shell International Chemical Company Ltd: πρόστιμο 850 000 ECU,

xii) Wacker-Chemie GmbH: πρόστιμο 1 500 000 ECU.»

Β — *Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου*

12. Με διάφορα δικόγραφα προσφυγής που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου κατά το χρονικό διάστημα από 5 έως 14 Οκτωβρίου 1994, οι επιχειρήσεις Limburgse Vinyl Maatschappij NV, Elf Atochem SA (στο εξής: Elf Atochem), BASF AG, Shell International Chemical Company Ltd, DSM NV και DSM Kunststoffen BV, Wacker-Chemie GmbH, Hoechst, Société artésienne de vinyl SA, Montedison SpA, ICI, Hüls AG και Enichem SpA άσκησαν προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου.

13. Κάθε προσφεύγουσα ζήτησε την πλήρη ή τη μερική ακύρωση της αποφάσεως PVC II και, επικουρικώς, την ακύρωση του επιβληθέντος προστίμου ή τη μείωση του ύψους του. Επιπλέον, η Montedison SpA ζήτησε να

υποχρεωθεί η Επιτροπή να την αποζημιώσει, λόγω των εξόδων που συνδέονταν με τη σύσταση εγγυήσεως και για όλα τα άλλα έξοδα που προέκυψαν από την απόφαση PVC II.

— απέρριψε τις προσφυγές κατά τα λοιπά·

— αποφάνθηκε επί των δικαστικών εξόδων.

Γ — *Η απόφαση του Πρωτοδικείου*

14. Με απόφαση της 20ής Απριλίου 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής [8] (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), το Πρωτοδικείο:

— συνεκδίκασε τις υποθέσεις προς έκδοση κοινής αποφάσεως·

— ακύρωσε το άρθρο 1 της αποφάσεως PVC II στο μέτρο που με το άρθρο αυτό γινόταν δεκτή η συμμετοχή της Société artésienne de vinyle SA στην προσαπτόμενη παράβαση μετά το πρώτο εξάμηνο του 1981·

— μείωσε τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις Elf Atochem, Société artésienne de vinyle SA και ICI, αντιστοίχως, σε 2 600 000, 135 000 και 1 550 000 ευρώ·

8 — T-305/94, T-306/94, T-307/94, T-313/94, T-314/94, T-315/94, T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Συλλογή 1999, σ. II-931.

Δ — *Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου*

15. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Ιουνίου 1999, η Elf Atochem άσκησε αναίρεση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου.

16. Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς.

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

17. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

21. Επομένως, απάντησε στο επιχείρημα αυτό της αναιρεσείουσας και, εξάλλου, θα εξετάσω κατωτέρω το βάσιμο της θέσεώς της.

II — Ανάλυση

22. Κατά συνέπεια, κακώς η Elf Atochem προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν αποφάνθηκε επ' αυτού.

18. Η αναιρεσείουσα αναπτύσσει δύο λόγους αναιρέσεως οι οποίοι πρέπει να αναλυθούν διαδοχικά.

23. Επομένως, ο λόγος που αντλήθηκε από την έλλειψη αιτιολογίας στερείται ερείσματος και πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πρώτου λόγου

Επί του δευτέρου λόγου

19. Η Elf Atochem προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, πρώτον, δεν αποφάνθηκε επί του λόγου που αντλήθηκε από το ότι η απόφαση PVC II συνιστούσε διαφορετική κατ' ουσίαν απόφαση από την απόφαση PVC I, λόγο που η ίδια και άλλες προσφεύγουσες είχαν αναπτύξει ευρέως ενώπιόν του, όπως προκύπτει από τη σκέψη 222 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Κατ' αυτήν, αυτή η έλλειψη αιτιολογίας αρκεί αφ' εαυτής για να οδηγήσει στην αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

24. Η Elf Atochem υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να κινήσει νέα διοικητική διαδικασία, κατ' εφαρμογήν των κανονισμών 17 και 99/63, προκειμένου να εκδώσει την απόφαση PVC II. Ο λόγος αναιρέσεως υποδιαιρείται σε τέσσερα σκέλη.

20. Συναφώς, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, στη σκέψη 257 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι «η απόφαση δεν περιέχει παρά φραστικές αλλαγές που δεν επηρεάζουν τις αιτιάσεις».

25. Τα δύο πρώτα σκέλη αφορούν την αναγκαιότητα εκπληρώσεως των προπαρασκευαστικών πράξεων, δηλαδή της ακροάσεως των επιχειρήσεων και της συμβουλευτικής επιτροπής, πριν την έκδοση της αποφάσεως PVC II. Επομένως, η ανάλυσή τους

εξαρτάται από το ζήτημα αν οι πραγματοποιηθείσες προηγουμένως προπαρασκευαστικές πράξεις, για την έκδοση της αποφάσεως PVC I, διατήρησαν το κύρος τους, πράγμα που αποτελεί αντικείμενο του τρίτου σκέλους του λόγου αυτού. Επομένως, επιβάλλεται να εξεταστεί πρώτα αυτό το σκέλος.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου αναιρέσεως που αντλείται από την ακύρωση, με την από 15 Ιουνίου 1994 δικαστική απόφαση, του συνόλου της αποφάσεως PVC I

26. Η Elf Atochem υπογραμμίζει ότι η από 15 Ιουνίου 1994 δικαστική απόφαση ακύρωσε την απόφαση PVC I λόγω παραβάσεως τόσο των κανόνων περί της αυθεντικότητας της αποφάσεως όσο και λόγω παραβιάσεως της αρχής της συλλογικότητας. Η διαπιστωθείσα ακυρότητα έχει εφαρμογή στο σύνολο της πράξεως, δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν περιόρισε την έκταση της ακυρώσεως σε ορισμένα μέρη αυτής. Όμως, η προηγούμενη διοικητική διαδικασία είναι στενά συνυφασμένη με την πράξη. Επομένως, η ακύρωση αυτής συνεπάγεται την ανάγκη εκ νέου εκπληρώσεως των προηγούμενων διοικητικών πράξεων που προβλέπουν οι κανονισμοί 17 και 99/63.

27. Η αναιρεσείουσα παραθέτει, υπό το πνεύμα αυτό, τις αποφάσεις Transocean Marine Paint κατά Επιτροπής [9] και British Aerospace και Rover κατά Επιτροπής [10].

9 — Απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1974, 17/74 (Συλλογή τόμος 1974, σ. 441, συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά).

10 — Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1992, C-294/90 (Συλλογή 1992, σ. I-493).

28. Το ζήτημα των αποτελεσμάτων της ακυρωτικής αποφάσεως επί του κύρους των προηγούμενων πράξεων εξαρτάται, όπως ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, από το σκεπτικό της ακυρώσεως, πράγμα που άλλωστε δεν αμφισβητεί η αναιρεσείουσα.

29. Η κρίση αυτή, η οποία άλλωστε δεν αποτελεί παρά την εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση του γενικού κανόνα της ισχύος του δεδικασμένου επιβεβαιώνεται τόσο από τη νομολογία που παραθέτει το Πρωτοδικείο, όσο και από εκείνη που επικαλείται η ίδια η αναιρεσείουσα.

30. Πράγματι, στα νομολογιακά προηγούμενα που αυτή παραθέτει, η ακυρότητα της αποφάσεως της Επιτροπής οφειλόταν, αντίθετα από την προκειμένη περίπτωση, σε διαδικαστική πλημμέλεια θίγουσα τις πράξεις που προηγήθηκαν της φάσεως της οριστικής εκδόσεως του κειμένου και, επομένως, συνεπάγονταν λογικά την υποχρέωση του εκδότη της αποφάσεως να θεραπεύσει την ακυρότητα που έθιγε τις εν λόγω προπαρασκευαστικές πράξεις.

31. Έτσι, στην προπαρατεθείσα υπόθεση Transocean Marine Paint κατά Επιτροπής, η μερική ακυρότητα της προσβληθείσας αποφάσεως οφειλόταν στο γεγονός ότι, κατά την προπαρασκευαστική διαδικασία, η Επιτροπή δεν είχε πληροφορήσει τις επιχειρήσεις για μια προϋπόθεση την οποία αυτή περιέ-

λαβε μεταγενέστερα στην οριστική της απόφαση, πράγμα που εξηγούσε την ανάγκη επαναλήψεως της προηγούμενης διαδικασίας.

32. Στην προπαρατεθείσα υπόθεση British Aerospace και Rover κατά Επιτροπής, επίδικη ήταν η εκ μέρους της Επιτροπής έκδοση νέας αποφάσεως περί των κρατικών ενισχύσεων, στο πλαίσιο διαφορών σχετικών με την εκτέλεση προγενέστερων αποφάσεων, και όχι οι συνέπειες μιας ακυρωτικής αποφάσεως. Αντίθετα από την προκειμένη περίπτωση, υπήρχαν νέα περιστατικά που μπορούσαν να συνεπάγονται την ανάγκη νέας διαδικασίας.

33. Επομένως, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι έπρεπε να προσδιοριστεί, υπό το φως του διατακτικού και του σκεπτικού της αποφάσεως του Δικαστηρίου σχετικά με την απόφαση PVC I, το αποτέλεσμα της ακυρώσεώς της επί των προπαρασκευαστικών πράξεων.

34. Όμως, η ακύρωση αυτή απέρρεε από μόνο το γεγονός της εκ μέρους της Επιτροπής παραβάσεως των διαδικαστικών κανόνων που διέπουν αποκλειστικά τις λεπτομέρειες της οριστικής εκδόσεως της αποφάσεως. Επομένως, η ακυρότητα δεν μπορούσε να εκτείνεται στα στάδια της διαδικασίας που προηγήθηκαν αυτού του διαδικαστικού ελαττώματος και στα οποία οι εν λόγω κανόνες δεν μπορούσαν να έχουν εφαρμογή.

35. Η επιμονή με την οποία η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η ακύρωση αυτή, της οποίας υπογραμμίζει τον ενιαίο χαρακτήρα, δεν οφείλεται αποκλειστικά σ' αυτό το διαδικαστικό ελάττωμα, αλλά επίσης, αν όχι ουσιαστικά, στην παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας, δεν αφαιρεί τίποτε από το συμπέρασμα αυτό.

36. Πράγματι, κανένας από τους δύο αυτούς λόγους ακυρότητας δεν επηρεάζει τις πράξεις που προηγήθηκαν της οριστικής αποφάσεως. Η έλλειψη αυθεντικού κειμένου της αποφάσεως, ή η παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας που επήλθε κατά τη στιγμή της οριστικής εκδόσεώς της, είναι αμφότερες, ως εκ της φύσεώς τους, άσχετες προς την εξέλιξη της προγενέστερης διαδικασίας και, επομένως, δεν μπορούν να επηρεάσουν το κύρος της αποφάσεως. Το γεγονός ότι αυτοί οι λόγοι ακυρότητας επηρεάζουν την απόφαση στο σύνολό της δεν ασκεί επιρροή συναφώς, διότι εκ τούτου δεν συνάγεται ότι η ακυρότητα εκτείνεται σε άλλες πράξεις, όπως είναι οι προπαρασκευαστικές πράξεις.

37. Κατά συνέπεια, η κατάσταση ήταν παρόμοια με εκείνη που αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως Ισπανία κατά Επιτροπής[11], που παραθέτει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η διαδικασία που αποβλέπει στην αντικατάσταση της ακυρωθείσας πράξεως μπορούσε να επαναληφθεί στο συγκεκριμένο σημείο στο οποίο επήλθε η παρανομία.

38. Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν διέπραξε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι η ακυρότητα της αποφάσεως PVC I δεν εκτεινόταν στις πράξεις που προηγήθηκαν της ακυρωθείσας αποφάσεως.

11 — Απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-415/96 (Συλλογή 1998, σ. I-6993).

39. Το τρίτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

Επί του πρώτου σκέλους που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως που συνδέεται με την έκδοση της νέας αποφάσεως

40. Η Elf Atochem φρονεί ότι η Επιτροπή όφειλε, για την έκδοση της αποφάσεως PVC II, να εφαρμόσει εκ νέου τους κανονισμούς 17 και 99/63, διότι η απόφαση αυτή όχι μόνον λήφθηκε έξι έτη μετά την απόφαση PVC I, δηλαδή σε οικονομικό πλαίσιο ουσιαστικά διαφορετικό, το οποίο δικαιολογούσε την ακρόαση των μερών, αλλά ακόμη εμφανίζει, ως προς το περιεχόμενό της, νέα στοιχεία σε σχέση με την απόφαση PVC I.

41. Η πρώτη διαφορά ενυπάρχει στο γεγονός ότι οι αποδέκτες της αποφάσεως PVC II δεν είναι οι ίδιοι με εκείνους της αποφάσεως PVC I. Συγκεκριμένα, οι αιτιολογικές σκέψεις και το διατακτικό της αποφάσεως PVC II διακρίνουν τις εταιρίες Norsk Hydro και Solvay, οι οποίες δεν καταδικάστηκαν, αφού η Επιτροπή αναφέρει στο σημείο 59 της εν λόγω αποφάσεως: «Δεδομένου ότι η Solvay δεν άσκησε προσφυγή ακυρώσεως [της αποφάσεως PVC I] ενώπιον του Δικαστηρίου και η προσφυγή της Norsk Hydro κρίθηκε απαράδεκτη, η [απόφαση PVC I] διατηρεί το κύρος της ως προς αυτές». Αυτό απεικονίζει πλήρως τη συνύπαρξη δύο αποφάσεων, δηλαδή της αποφάσεως PVC I που λήφθηκε κατά της Norsk Hydro και της Solvay και της αποφάσεως PVC II που λήφθηκε κατά των άλλων επιχειρήσεων. Όμως, μόνον η απόφαση PVC I υπήρξε αντικείμενο προηγούμενης διοικητικής διαδικασίας.

42. Η δεύτερη διαφορά αναφέρεται στο ότι, με την απόφαση PVC II, η Επιτροπή στήριξε σημαντικά τις αιτιάσεις της στις συλλογικές συμπεριφορές επιχειρήσεων μεταξύ των οποίων εξακολουθούσαν να περιλαμβάνονται η Norsk Hydro και η Solvay, μολονότι οι δύο αυτές εταιρίες δεν είναι αποδέκτες της αποφάσεως αυτής. Έτσι, παραδόξως, η συμπεριφορά των εν λόγω εταιριών, που είναι τρίτοι σε σχέση με την απόφαση PVC II, εξακολουθεί να λαμβάνεται υπόψη εκ μέρους της Επιτροπής προκειμένου να προσδιορίσει τη βαρύτητα της παραβάσεως που προσάπτει στις επιχειρήσεις, αποδέκτες της αποφάσεως PVC II. Οι αποφάσεις PVC I και PVC II στρέφονται, επομένως, κατά φερομένων συμπράξεων και/ή εναρμονισμένων συλλογικών πρακτικών, στις οποίες οι συμμετέχοντες το 1994 είναι διαφορετικοί από εκείνους του 1988.

43. Μαζί με την Επιτροπή φρονώ ότι η συλλογιστική αυτή οφείλεται σε εσφαλμένη αντίληψη του νομικού χαρακτήρα της αποφάσεως της Επιτροπής. Πράγματι, όπως ορθώς παρατήρησε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 167 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η απόφαση, έστω και αν εμφανίζεται

υπό μορφή ενιαίας πράξεως, στην πραγματικότητα συνιστά δέσμη ατομικών αποφάσεων. Επομένως, η ακύρωση δεν μπορούσε να αφορά παρά μόνον τις επιχειρήσεις των οποίων η προσφυγή στέφθηκε με επιτυχία, όπως εξάλλου έκρινε το Δικαστήριο με την απόφασή του Assi Domän [12].

44. Αντιθέτως, για τις Solvay και Norsk Hydro, η αρχική απόφαση εξακολουθούσε να ισχύει και, επομένως, δεν υπήρχε λόγος να τους απευθυνθεί η απόφαση PVC II. Η τελευταία μπορούσε να απευθυνθεί μόνο στις επιχειρήσεις στις οποίες δεν είχε εφαρμογή πλέον η απόφαση PVC I.

45. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι οι αποφάσεις PVC I και PVC II απευθύνθηκαν σε διαφορετικούς αποδέκτες ουδόλως συνεπάγεται ότι η δεύτερη εμφανίζει σε σχέση προς την πρώτη διαφορά για την οποία οι επιχειρήσεις έπρεπε να είχαν ακουστεί.

46. Το ίδιο ισχύει και για τον ισχυρισμό ότι η απόφαση PVC II έλαβε υπόψη τις συμπεριφορές της Solvay και της Norsk Hydro, ενώ, αντίθετα προς την απόφαση PVC I, οι επιχειρήσεις αυτές δεν περιλαμβάνονται στους αποδέκτες της αποφάσεως.

12 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, C-310/97 P (Συλλογή 1999, σ. I-5363).

47. Πράγματι, από τις σκέψεις 768 έως 778 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο κατέδειξε, χωρίς να αντικρουστεί από την αναιρεσείουσα, ότι η Επιτροπή δεν καταλόγισε σε κάθε επιχείρηση συλλογική ευθύνη, αλλά την ευθύνη για τα περιστατικά στα οποία εκάστη είχε συμμετάσχει.

48. Συνεπώς, η ευθύνη που καταλογίζεται σε κάθε επιχείρηση δεν εξαρτάται από τις παραβάσεις που διέπραξαν οι λοιπές επιχειρήσεις. Δεν μπορεί, επομένως, να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η απόφαση PVC II, κατ' αντίθεση προς την απόφαση PVC I, έλαβε υπόψη τις συμπεριφορές επιχειρήσεων οι οποίες δεν ήσαν αποδέκτες της αποφάσεως.

49. Τέλος, ούτε τα επιχειρήματα που η Επιτροπή αναπτύσσει ως προς την παραγραφή [13] συνιστούν, σε σχέση με την απόφαση PVC I, διαφορά για την οποία οι επιχειρήσεις έπρεπε να διατυπώσουν τη γνώμη τους.

50. Συγκεκριμένα, με τα επιχειρήματα αυτά, η Επιτροπή συμπληρώνει την επιχειρηματολογία της προς στήριξη των υφισταμένων αιτιάσεων, για τις οποίες οι επιχειρήσεις διατύπωσαν τη γνώμη τους πριν την έκδοση

13 — Βλ. σημεία 56 έως 58 της αποφάσεως.

της αποφάσεως PVC I, αλλά δεν προσθέτει νέα αιτίαση. Επομένως, η νέα απόφαση αναφέρεται σε συμπεριφορές για τις οποίες οι επιχειρήσεις είχαν την ευκαιρία να δώσουν εξηγήσεις.

51. Το ότι η Επιτροπή συμπληρώνει αργότερα την επιχειρηματολογία της είναι επομένως παραδεκτό χωρίς να χρειάζεται να ακούσει εκ νέου τις επιχειρήσεις, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου [14].

52. Ωστόσο, από την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας προκύπτει ότι η ύπαρξη ή όχι νέων αιτιάσεων, αν όχι απλών διαφορών μεταξύ των δύο αποφάσεων, ουδόλως είναι, κατ' αυτήν, καθοριστική.

53. Συγκεκριμένα, φρονεί ότι κάθε απόφαση λαμβανόμενη από την Επιτροπή περιέχει τις δικές της αιτιάσεις. Η Επιτροπή απλούστατα δεν μπορούσε να επαναλάβει τις αιτιάσεις μιας προγενέστερης αποφάσεως που ακυρώθηκε.

54. Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού παραθέτει το άρθρο 4 του κανονισμού 99/63 το οποίο ορίζει ότι με τις αποφάσεις της, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη εκείνες μόνον τις αιτιάσεις, για τις οποίες οι επιχειρήσεις είχαν τη δυνατότητα να καταστήσουν γνωστή την άποψή τους.

55. Φρονεί, επομένως, ότι κάθε αποφάσεως της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται παράβαση πρέπει να προηγείται ιδία διαδικασία.

56. Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όπως ανέφερα ανωτέρω, το κύρος των προπαρασκευαστικών πράξεων που πραγματοποιήθηκαν προτού το κείμενο της αποφάσεως εγκριθεί στη γλώσσα που θεωρείται αυθεντική δεν εθίγη από την ακύρωση της αποφάσεως.

57. Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ακούστηκαν και είχαν τη δυνατότητα να προβάλουν τα επιχειρήματά τους σχετικά με τις αιτιάσεις που διατύπωσε κατ' αυτών η Επιτροπή.

58. Κατά συνέπεια, η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 4 του κανονισμού 99/63, που παραθέτει η αναιρεσείουσα, συντρέχει, καθόσον δεν προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή δέχθηκε αιτιάσεις για τις οποίες οι επιχειρήσεις δεν είχαν τη δυνατότητα να καταστήσουν γνωστή την άποψή τους.

14 — Απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 15).

59. Πράγματι, από τη διάταξη αυτή προκύπτει αποκλειστικά ότι κάθε απόφαση πρέπει να στηρίζεται στις αιτιάσεις για τις οποίες τα μέρη είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι προγενέστερη ακυρωθείσα απόφαση δεν μπορεί να ερείδεται στις ίδιες αιτιάσεις.

60. Ένας τέτοιος όρος δεν απορρέει ούτε από το γράμμα του κανονισμού, αλλ' ούτε μπορεί να δικαιολογηθεί από τον σκοπό του.

61. Πράγματι, ο κανονισμός αποβλέπει στη διαφύλαξη των δικαιωμάτων άμυνας αποτρέποντας τη δυνατότητα οι επιχειρήσεις να είναι θύματα εκπλήξεων εκ μέρους της Επιτροπής και να μπορούν, αντιθέτως, να λάβουν επωφελώς θέση επί όλων των αιτιάσεων που διατυπώνονται εναντίον τους.

62. Η τήρηση του σκοπού αυτού δεν εμποδίζει το ότι οι εν λόγω αιτιάσεις περιλαμβάνονταν ήδη σε προγενέστερη απόφαση, εφόσον η απόφαση αυτή, όπως στην προκειμένη περίπτωση, ακυρώθηκε χωρίς η ακύρωση αυτή να θίγει τις προπαρασκευαστικές πράξεις.

63. Ωστόσο, η Elf Atochem ισχυρίζεται, επικουρικώς, ότι, αν η υποχρέωση της Επιτροπής να ακούσει εκ νέου τα μέρη δεν απέρρεε από τους κανονισμούς 17 και 99/63, θα προέκυπτε, εν πάση περιπτώσει, από τις επιταγές «ευλαβικού» σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

64. Δεν συμμερίζομαι την ανάλυση αυτή.

65. Πράγματι, όπως έχω αναφέρει, σκοπός της ακροάσεως των επιχειρήσεων είναι να τους δοθεί η δυνατότητα να λάβουν θέση επί των συμπεριφορών που τους προσάπτονται. Στην προκειμένη όμως περίπτωση, τούτο έγινε στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής διαδικασίας για την απόφαση PVC I. Επομένως, δεν βλέπω σε τι τα δικαιώματα άμυνας επέβαλλαν όπως οι επιχειρήσεις διατυπώσουν εκ νέου την άποψή τους για τα ίδια περιστατικά.

66. Επιβάλλεται η υπόμνηση, στο πλαίσιο αυτό, ότι η απόφαση PVC II αφορά αποκλειστικά συμπεριφορές εκδηλωθείσες μεταξύ 1980 και 1983 και για τις οποίες οι επιχειρήσεις είχαν κάθε δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους.

67. Επομένως, το δικαίωμα ακροάσεως έγινε πλήρως σεβαστό, παρά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εξελίξεις στο πραγματικό και νομικό πλαίσιο. Πράγματι, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τούτο συνεπάγεται την υποχρέωση για την Επιτροπή να παράσχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους ως προς άλλες πτυχές της δράσεώς της, όπως είναι η άσκηση

της εξουσίας εκτιμήσεως της σκοπιμότητας μιας αποφάσεως.

68. Εξάλλου, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η αξίωση της αναιρεσείουσας να σχολιάσει τις διαφορές μεταξύ των αποφάσεων PVC I και PVC II ισοδυναμεί στην πράξη με αξίωση μιας κατ' αντιδικία εξετάσεως του προσχεδίου της αποφάσεως. Όμως, από τη νομολογία προκύπτει ότι ένα τέτοιο αίτημα είναι αντίθετο προς το σύστημα που θέλησε ο κανονισμός 17 [15].

69. Ως προς το επιχείρημα που η αναιρεσείουσα αντλεί από τον ρόλο που μπορούσε να διαδραματίσει, υπέρ αυτής, ο σύμβουλος ακροάσεων, το επιχείρημα αυτό δεν αφαιρεί τίποτα από το γεγονός ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο σύμβουλος ακροάσεων παρενέβη και κατάρτισε έκθεση κατά την προετοιμασία της αποφάσεως PVC I. Εφόσον δεν υπάρχει υποχρέωση διενέργειας νέας ακροάσεως, δεν συνέτρεχε λόγος να παρέμβει εκ νέου ο σύμβουλος ακροάσεων.

70. Προσθέτω ότι η παραπομπή στην προπαρατεθείσα νομολογία Transocean Marine Paint κατά Επιτροπής δεν μπορεί, και στην περίπτωση αυτή, να στηρίξει τη θέση της αναιρεσείουσας. Πράγματι, η υπόθεση αυτή διέφερε ουσιωδώς από την προκειμένη καθόσον η προσβληθείσα απόφαση περιελάμβανε ουσιώδη καινοτομία, δηλαδή την προσθήκη μιας προϋποθέσεως για την απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποιήσεως, σε σχέση με την προηγούμενη διαδικασία.

15 — Προπαρατεθείσα απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 35.

71. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους που αντλείται από την έλλειψη διαβουλεύσεως της συμβουλευτικής επιτροπής

72. Η Elf Atochem υποστηρίζει ότι έπρεπε να τηρηθεί, επί ποινή ακυρότητος, ο ουσιώδης τύπος διαβουλεύσεως της συμβουλευτικής επιτροπής, που προβλέπουν τα άρθρα 10, παράγραφος 3, και 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Η διαβούλευση της επιτροπής αποβλέπει στο να διατυπώσουν γνώμη οι εκπρόσωποι των κρατών μελών και, επομένως, έχει διαφορετικό στόχο από εκείνο της ακροάσεως των επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι η Επιτροπή παρέλειψε την ακρόαση αυτή, δεν την απαλλάσσει από την πρώτη υποχρέωση.

73. Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι, όπως ανέφερα ανωτέρω, οι προπαρασκευαστικές πράξεις που προηγήθηκαν της αποφάσεως PVC I, περιλαμβανομένης της διαβουλεύσεως της συμβουλευτικής επιτροπής, δεν εθίγησαν από την ακύρωση της αποφάσεως. Επομένως, αφού η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε, οι ασκούσες επιρροή διατάξεις του κανονισμού 17 τηρήθηκαν στην προκειμένη περίπτωση.

74. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται να απορριφθεί το τρίτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως.

Επί του τετάρτου σκέλους που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο

75. Η Elf Atochem παρατηρεί ότι η Επιτροπή δεν πρότεινε αυθορμήτως στις επιχειρήσεις την πρόσβαση στα στοιχεία κατηγορίας και υπερασπίσεως που αυτή κατείχε, παρά τη διεύρυνση των προϋποθέσεων προσβάσεως στον φάκελο μεταξύ 1988 και 1994.

76. Ισχυρίζεται ότι από την εξέταση των εγγράφων, τα οποία κατέστησαν τελικά προσβάσιμα στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας που έλαβε το Πρωτοδικείο, προέκυψαν σοβαρότατες παραβιάσεις της αρχής της αντιδικίας καθόσον ορισμένα έγγραφα υπερασπίσεως δεν είχαν ανακοινωθεί και, σε άλλα έγγραφα τα οποία είχαν ανακοινωθεί, η Επιτροπή απλούστατα απάλειψε τα στοιχεία υπερασπίσεως.

77. Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι είχε εξαρτήσει τη διαπίστωση της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας από την απόδειξη ότι η μη ανακοίνωση των εν λόγω εγγράφων επηρέασε, εις βάρος της αναιρεσείουσας, την εξέλιξη της διαδικασίας και το περιεχόμενο της αποφάσεως.

78. Πράγματι, φρονεί ότι μια τέτοια περιοριστική αντίληψη των δικαιωμάτων άμυνας ουδέποτε επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο στο πλαίσιο των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, αλλά αποκλειστικά στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων [16]. Στον τομέα αυτόν, η λύση αυτή εξηγείται από την προνομούχα θέση που διαθέτουν τα κράτη μέλη έναντι της Επιτροπής και των ενδιαφερομένων μερών. Επομένως, το πλαίσιο είναι παρόμοιο με εκείνο των διαδικασιών που αποβλέπουν στη διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 85 από μια επιχείρηση.

79. Εν πάση περιπτώσει, κατά την Elf Atochem, η παραβίαση της αρχής της αντιδικίας συντελέστηκε έστω και αν τα μη ανακοινωθέντα έγγραφα δεν χρησιμοποιήθηκαν ευθέως από την Επιτροπή.

80. Τι πρέπει να σκεφθεί κανείς για την επιχειρηματολογία αυτή;

81. Επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι, αντίθετα από τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι απλώς και μόνον η μη ανακοίνωση εγγράφων δεν μπορεί να συνεπάγεται την ακύρωση της αποφάσεως.

82. Πράγματι, από τη σκέψη 80 της αποφάσεως Hercules Chemicals κατά Επιτρο-

16 — Απόφαση της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψεις 47 και 48).

πής[17] προκύπτει ότι, αν η επιχείρηση δεν αποδείξει ότι τα εν λόγω έγγραφα περιείχαν στοιχεία χρήσιμα για την άμυνά της και, κατά συνέπεια, η αδυναμία να λάβει γνώση των εγγράφων αυτών πριν την απόφαση είχε προσβάλει τα δικαιώματα άμυνάς της, δεν συντρέχει λόγος ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής.

83. Επομένως, καλώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η απλή ύπαρξη μιας παρατυπίας σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο δεν δικαιολογεί την ακύρωση της αποφάσεως.

84. Ωστόσο, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι η εξέταση των εγγράφων στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο, για να προσδιορίσει αν υπήρξε στην προκειμένη περίπτωση προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, στηριζόταν σε εσφαλμένη προσέγγιση.

85. Πράγματι, προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο, αντί να τοποθετηθεί σε μια ex ante προοπτική της επιχειρήσεως, αντιθέτως προσέφυγε σε μια ex post προσέγγιση. Με άλλα λόγια, αντί να εξετάσει αν η επιχείρηση μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα επίδικα έγγραφα, ανέλυσε το αν η εκ μέρους της επιχειρήσεως προσφυγή στα έγγραφα αυτά μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα η απόφαση να έχει διαφορετικό περιεχόμενο από αυτό που τελικά είχε.

86. Είναι αληθές ότι στη σκέψη 1074 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι καμία από τις προσφεύγουσες «δεν απέδειξε ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας και η επίδικη απόφαση επηρεάστηκαν, εις βάρος της, από την παράλειψη ανακοινώσεως κάποιου εγγράφου του οποίου θα έπρεπε να έχει γνώση».

87. Όμως, στη σκέψη 81 της προπαρατεθείσας απόφασεώς του Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ρητά ότι «η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν υποχρεούται ν' αποδείξει ότι, εάν είχε πρόσβαση στις απαντήσεις που έδωσαν οι άλλοι παραγωγοί στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η απόφαση της Επιτροπής θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο, αλλά μόνον ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω έγγραφα προς άμυνά της».

88. Πρέπει επομένως να θεωρηθεί ότι το Πρωτοδικείο όντως προσέφυγε σε εσφαλμένο κριτήριο αναλύσεως;

89. Δεν νομίζω. Έτσι, για την ανάλυση των εγγράφων χρησιμοποίησε επίσης τους όρους «επηρέασε τις δυνατότητες άμυνας των προσφευγουσών» (σκέψη 1035 της αναιρε-

17 — Απόφαση της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P (Συλλογή 1999, σ. I-4250).

σιβαλλομένης αποφάσεως), «κατά τι εβλάβησαν τα δικαίωματα άμυνάς τους» (σκέψη 1036), «να επηρεάσει τις δυνατότητες άμυνας των επιχειρήσεων» (σκέψη 1041), «να περιέχει κάποιο χρήσιμο στοιχείο για την άμυνα των προσφευγουσών» (σκέψη 1073).

90. Εξάλλου, η φράση «διεξαγωγή της διαδικασίας» που χρησιμοποιείται στη σκέψη 1074 παραπέμπει αφ' εαυτής, έμμεσα, στις δυνατότητες των επιχειρήσεων να αμυνθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής.

91. Επιπλέον, η ανάγνωση των αποσπασμάτων που το Πρωτοδικείο αφιερώνει στην εξέταση αυτή αποκαλύπτει αδιαμφισβήτητα ότι αυτό εξέτασε αν τα εν λόγω έγγραφα εμφάνιζαν την παραμικρή χρησιμότητα για την προσφεύγουσα. Επομένως, δεν περιόρισε την ανάλυσή του στο ζήτημα αν η μη ανακοίνωση των επίδικων εγγράφων είχε συνέπειες επί του περιεχομένου της τελικής αποφάσεως.

92. Συγκεκριμένα, οι αιτιολογικές του σκέψεις καταλήγουν, κατά το ουσιώδες, στο να καταδείξουν ότι τα οικεία έγγραφα, όχι μόνο δεν παρέχουν κανένα επιχείρημα στην αναιρεσείουσα, αλλά είτε δεν μπορούσε να γίνει εκ μέρους της επίκλησή τους, λόγω της φύσεώς τους ή του αντικειμένου τους, είτε, λόγω του περιεχομένου τους, μπορούσαν να επιβεβαιώσουν τα συμπεράσματα της Επιτροπής ή, εν πάση περιπτώσει, δεν περιείχαν το παραμικρό αντίθετο στοιχείο.

93. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το το Πρωτοδικείο συμμορφώθηκε, με τη μέθοδό του αναλύσεως, προς την προπαρατεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου.

94. Εξάλλου, ακόμη και αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, εναπόκειται στην αναιρεσείουσα να αποδείξει την ύπαρξη εγγράφων για τα οποία το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η μη ανακοίνωσή τους δεν μπορούσε να διακυβεύσει τα δικαιώματα άμυνας.

95. Πράγματι, δεν μπορεί να περιορίζεται στο να προβάλλει αφηρημένα ότι το Πρωτοδικείο χρησιμοποίησε εσφαλμένο κριτήριο. Θα πρέπει ακόμα να αποδείξει ότι το σφάλμα αυτό είχε ως συνέπεια ότι ένα έγγραφο, το οποίο κρίθηκε από το Πρωτοδικείο, δεν μπορούσε να συνεπάγεται την εκ μέρους της Επιτροπής έκδοση διαφορετικής αποφάσεως, αντιθέτως, θα μπορούσαν οι επιχειρήσεις να το επικαλεστούν.

96. Εξάλλου, δεν μπορεί η νομολογία του Δικαστηρίου να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αρκεί η επιχείρηση να ισχυριστεί ότι θα μπορούσε, θεωρητικά, να χρησιμοποιήσει για την άμυνά της το εν λόγω έγγραφο. Πράγματι, για να μην καταλήγουμε σε παράλογες συνέπειες, πρέπει να αποδεικνύεται ότι η χρήση του εν λόγω εγγράφου εκ μέρους του αμυνομένου, έστω και αν δεν μπορεί να υπάρχει βεβαιότητα ότι θα μπορούσε να μεταβάλει την άποψη της Επιτροπής, έπρεπε να έχει πιθανότητες επιτυχίας.

97. Εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα δεν εξακριβώνει κανένα έγγραφο το οποίο μπορούσε να χρησιμοποιήσει για την άμυνά της και για το οποίο το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε, επομένως, ότι η μη ανακοίνωσή του δεν είχε ως συνέπεια προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

98. Ως εκ τούτου, ανεξάρτητα από το κριτήριο αναλύσεως που γίνεται δεκτό, η αναιρεσείουσα δεν αποδεικνύει ότι η διαπραχθείσα παρατυπία σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο είχε την παραμικρή συνέπεια επί των δυνατοτήτων της να αμυνθεί.

99. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το τέταρτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως και, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

III — Πρόταση

100. Για τους προεκτεθέντες λόγους, προτείνω στο Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.